

Bornholms Regionskommune
Specialbørnehaven Mælkebøtten

Specialbørnehaven Mælkebøtten 2020

Rapporten er hentet: 14-12-2020

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
1.3	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	6
2.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
2.2	Pædagogisk læringsmiljø	7
2.3	Samarbejde med forældre om børns læring	7
2.4	Børn i udsatte positioner	8
2.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	8
3	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	10
3.1	Alsidig personlig udvikling	10
3.2	Social udvikling	11
3.3	Kommunikation og sprog	11
3.4	Krop, sanser og bevægelse	12
3.5	Natur, udeliv og science	13
3.6	Kultur, æstetik og fællesskab	13
4	EVALUERINGSKULTUR	15
4.1	Evalueringskultur	15
4.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	16
5	UDVIKLINGSPLANER	17

1 INTRODUKTION

I Danmark går stort set alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave hver dag. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte alle børns generelle trivsel og udvikling. Siden 2004 har alle dagtilbud i Danmark skullet arbejde med børns læring med udgangspunkt i en pædagogisk læreplan. Som en del af den pædagogiske læreplan har dagtilbud skullet opstille mål for børns læring inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten i dagtilbud blev det som en del af dagtilbudsaftalen Stærke dagtilbud – alle skal med i fællesskabet fra 2017 aftalt, at der skulle udarbejdes en ny lovgivningsmæssig ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. De nye regler om den pædagogiske læreplan blev vedtaget i Folketinget i maj 2018. Ændringen af dagtilbudsloven tager afsæt i det samlede forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper afleverede i slutningen af 2016. De nye regler ligger således i forlængelse af Master for en styrket pædagogisk læreplan.

Den lokale udfoldelse

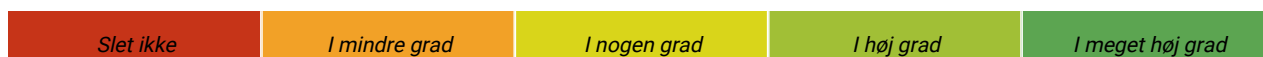
Udarbejdelsen af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på de udfordringer, styrker og kompetencer, dagtilbuddet har lokalt. Det er en ledelsesbeslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de rammer, der er fastsat i loven og af kommunalbestyrelsen.

1.1 Læsevejledning

Resultatet af en vurdering i den styrkede pædagogiske læreplan skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede af dagtilbuddet, der bør indgå i en samlet faglig vurdering af behovet i det enkelte dagtilbud. Resultaterne af vurderingerne i den styrkede læreplan kan altså ikke stå alene, men skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

1.2 Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

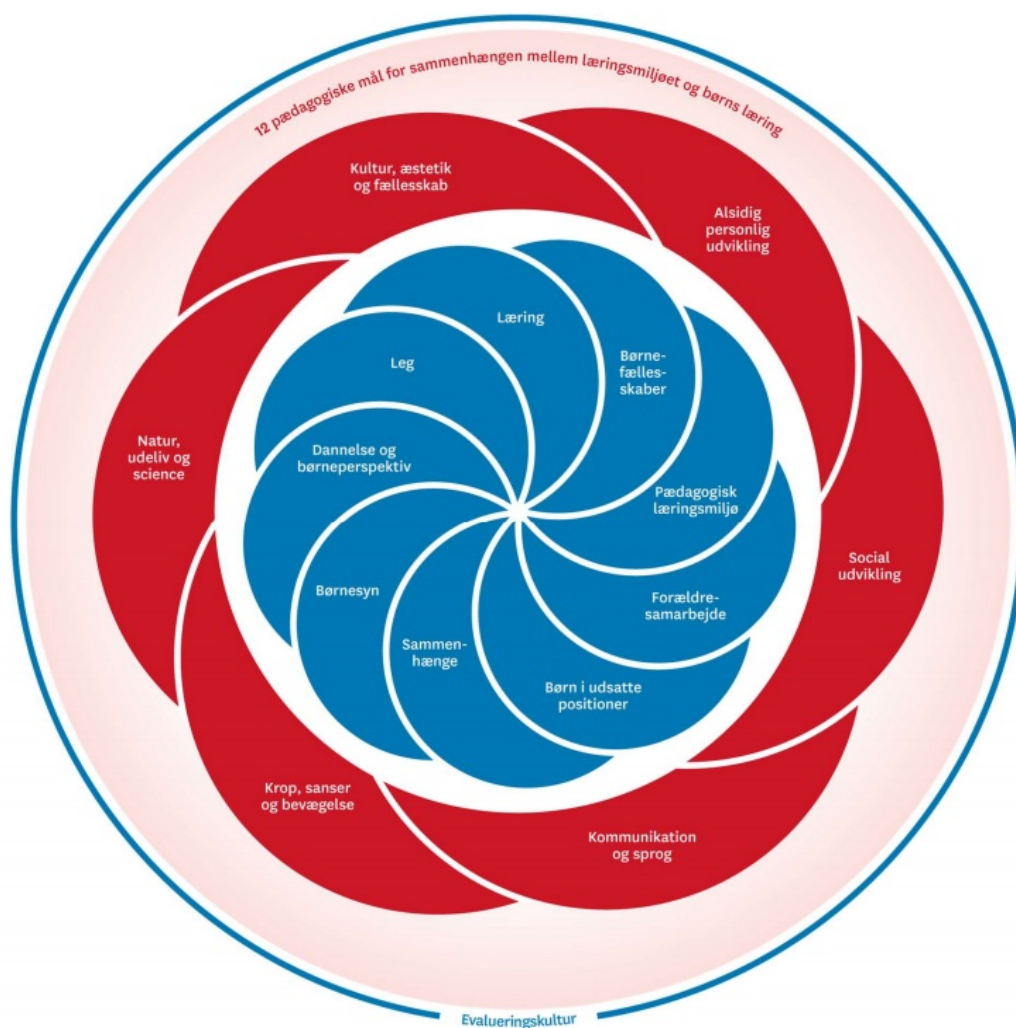
Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.3 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Pædagogisk profil:

Specialbørnehaven Mælkebøtten ligger under dagtilbud Bornholm og er underlagt dagtilbudsloven.

Børn med varige funktionsnedsættelser henvises efter servicelovens paragraf 32 til specialbørnehaven Mælkebøtten. Det pædagogiske personale arbejder tværfagligt med bl.a. børnepsykolog, tale-høre konsulent, ergoterapeut, samt 2 fysioterapeuter.

Der arbejdes med det individuelle barn såvel som i små grupper, ud fra en kognitiv, ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik, med udgangspunkt i ZNU – zonen for nærmeste udvikling.

Vi er et Børnehus med god plads til forskellighed, rummelighed og anerkendelse. Vi har højt til loftet og er imødekommende og nærværende voksne, som medinddrager og følger børnenes spor. Vi har forskellig uddannelsesbaggrund og vi er ofte på kursus eller uddannelse.

Vi tager udgangspunkt i det enkelte barn, vi skaber rammer og overskuelighed i børnenes hverdag.

Fællesskabet mellem børnene er i fokus; det er i fællesskabet, at det enkelte barn får mulighed for at lege og lære. Vi bygger på et teoretisk fundament som bl.a. omhandler at børn skal lære for at trives. Derfor er det vigtigt at vi skaber en hverdag, hvor børnene bevarer lysten til både at lege og lære, og være en del af fællesskabet.

Det er et stort ansvar og samtidig en glæde, at give børnene udfordringer og rammer, så de kan udvikle sig på alle områder fx, personligt og socialt, samt sprogligt og motorisk. Børnene får brugt sig selv i vores fantastiske natur hvor de lærer gennem kulturelle traditioner.

Vi tilrettelægger den pædagogiske hverdag omkring årets og naturens gang, det giver forudsigelighed og genkendelse.

Vi kan se, at læringsmiljøerne skærper børnenes nysgerrighed, deres kreativitet og indbyder til begejstring.

Samarbejdet mellem forældre og personale har afgørende betydning for børnenes trivsel og udvikling. Forældrene er eksperter i deres eget barn og personalet har en generel viden og uddannelse om børns trivsel, udvikling, læring og dannelsesprocesser. Vi har et aktivt forældreråd der er engagerede og opdaterede i børnenes hverdag.

Bornholms regionskommunes grundværdier og børnepolitik, samt "Den Styrkede Læreplan", hjernen og hjertet og sprograppen er nogle af de inspirationskilder, der danner grundlag for at vi alle oplever et værdigt samarbejde.

Vores hus

Vi har et dejligt stort, lyst og imødekommende hus, vi betragter rummet som "den tredje pædagog". Det skal være rart at træde ind i vores hus og alle skal føle sig velkomne.

Her er mange rum, så der er plads til både stille & vilde lege- her er plads til at være sammen alle sammen og trække sig tilbage i en lille gruppe.

Vi har rum til motorisk udfoldelse, rum der taler til sanserne og rum med plads til fordybelse.

Vores legeplads

Legepladsen er vores "uderum" og vi er så heldige at have en dejlig stor og meget varieret legeplads. Vi har indrettet med bål hus - det er rart at sidde om bålet og tale sammen. Her er plads til, at grave, cykle, gemme sig i skoven, lege i sandkassen, løbe på bakkerne, lege sanglege i hytterne m.m. På legepladsen knyttes mange venskaber og udvikles mange spændende lege.

Vores nærmiljø

Vi ligger tæt på byen og samtidig tæt på skov og strand. Det er skønt for børn & voksne at have så mange muligheder lige ved hånden.

Vi oplever os som en vigtig del af vores lokalsamfund og har et samarbejde især med Svaneke Børnehus.

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Specialbørnehaven Mælkebøtten ligger stor betydning i at børnehavetiden også er tid for dannelse som giver jeres børn forståelse, deltagelsesmuligheder og gåpåmod til samfundet og den tid de vokser op i. Børnesynet hos Mælkebøtten tager udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Samtidigt lærer børnene, at børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Det gode børneliv er et liv med plads, tid og ro til at være barn og med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.

Den pædagogiske læreplan tager bl.a. udgangspunkt i børnesynet i FN's Børnekonvention. Her er børns ret til medbestemmelse central. Ifølge artikel 12 skal man sikre "... et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed."

Det er vores opgave, at inddrage børnenes perspektiver i det pædagogiske arbejde. Vores kerneopgave er netop, at "fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv" (

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/2>).

Hos Mælkebøtten er demokratisk dannelse også, at skabe forståelse for at alle er legitime deltagere og alle bidrager med noget. Vi danner et fælles børnesyn, hvor der er plads til at øve sig og fejle. Det er okay, at man kommer til at sige noget sludder. Vi skal nemlig både turde eksperimentere og give plads til at eksperimentere. Vi hjælper hinanden tilbage på sporet igen.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har en daglig struktur der gør, at vi skaber nogle gode læringsmiljøer for det enkelte barn. Herunder i rutinesituationer, planlagte aktiviteter og børneinitieret leg. Vores udgangspunkt for at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer er at børnene føler sig trygge og stimulerede.

Vi overvejer og tilrettelægger hvert læringsmiljø til gavn for både det enkelte barn og gruppen. Vores antagelser om hvad der virker bliver testet ved, at vi afprøver forskellige pædagogiske tiltag og metoder i vores læringsmiljøer. Vi undersøger bl.a. ved at indgå i dialoger med børnene, stille åbne spørgsmål og sætte ord på det der sker i hverdagen i forbindelse med såvel pædagogiske tilrettelagte aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner med børnene som frokost oprydning med videre.

Vores faglige kompetencer er at vi løbende har blik for, hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste betingelser for at lære og udvikle sig. Vi er fagligt klædt på ved at vi hele tiden følger med i udviklingen, læser faglitteratur, ser videoer og evaluerer.

Som en del af vores læringsmiljø anvender vi nærmiljøet, naturen og danner børnegrupper på tværs med de almene dagtilbud, hvilket både fremmer læringsmiljøet for dannelse og udvider det fysiske rum.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejdet er en løbende dynamisk proces, hvor forældre og personale laver aftaler for samarbejdet /forventningsafstemning, - det kan være forskelligt fra forældre til forældre, men der skal være en fælles bundlinje. Det er den fælles bundlinje, der laves aftale om i fællesskab, - derefter kan samarbejdet udvides, hvor det er nødvendigt. Vi sender løbende information – dvs. formulere klart, hvad vi forventer af forældrene i den pågældende periode. Vi forsøger at være konkrete og præcise i de krav og opgaver, vi stiller til forældrene.

Når forældre er kritiske eller i tvivl, så inviterer vi dem ind, og taler om hvad vi gør og hvorfor, evt. om noget kan ændres eller om de bare har brug for, at vi er mere tydelige.

Forældre samarbejdet udvikles i hverdagen, i forældrerådet og til forældremøder.

Vores samarbejde med forældrene hænger sammen med: Hente og aflevering, Individuelle samtaler, både dem som er obligatoriske - men også møder som vi eller forældrene ønsker. Deltagelse i fælles forældrearrangementer. Deltagelse i forældremøder og i forældrerådet

Det styrkede pædagogiske læringsmiljø omkring forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse er fundamentet for barns udvikling fra barnet bliver afleveret om morgenen til det bliver hentet igen om eftermiddagen. Vores fælles grundlag i læreplanerne handler om 9 elementer - og et af dem er forældresamarbejde, hvor det handler om børns læring, trivsel, udvikling og dannelse. Forældrerådet har også en god indflydelse for at være forældrenes ”talerør” – de får mere indsigt i hverdagen i daginstitutionen ved at sidde i forældrerådet, og har mulighed for at komme med spørgsmål og eventuelle tiltag.

Dette samarbejde er med til at styrke barnets trivsel, da forældrene udviser barnet at her er det trygt at blive afleveret. Det styrker også barnets udvikling på den måde at de bakker op de forskellige tiltag intuitionen tilbyder. De snakker om dagen i intuitionen, om børnene og personalet – dette giver en god rød tråd

Derfor handler et godt sammenspil mellem fagpersonalet og forældrene primært om at have den daglige tætte dialog og dermed den røde tråd fra hjemmet til dagintuitionen. Vi er selv i den overbevisning om, at hvis vi tager barnet i hånden tager vi forældrene om hjertet.

Det handler et godt sammenspil fagpersonalet og forældrene i mellem ved at have den daglige tætte dialog og dermed den røde tråd fra hjemmet til dagintuitionen.

Vi er i den overbevisning, at når forældrene ser vi tager barnet i hånden, så føler de sig trygge.

2.4 Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vores udgangspunkt er, at alle børn er kompetente og har ressourcer til, at byde ind med, også børn i udsatte positioner. Vi møder børnene positivt og ser forskellighed som en styrke, vi italesætter det overfor børnene, så vi får en forståelse for hinandens styrker og udfordringer. Vi møder børnene der hvor de er og hjælper hinanden ved udfordringer. Personalet har ansvaret for at alle børn har adgang til og glæde af fællesskabet. Personalet knytter bånd mellem børnene så de får øje på hinandens ressourcer og interesser. F.eks. kan vi inviterer et barn med i en samtale, ved at still spørgsmål, " har du ikke også en kat?", hvilket er med til at skabe fællesskab. I lege kan vi som personale også invitere andre børn ind i legen, og skabe relationer som på sigt kan udvikle sig. Fysiske lege så som sanglege, dans og motorik er en god metode hvor barnet får glæde af fællesskabet.

Personalet kan i mindre grupper være nærværende og have fokus på tilrettelæggelse af læringsmiljøet, vi kan tage udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone. Personalet kan planlægge aktiviteter ud fra børnenes ressourcer og udvikling. Aktiviteterne kan være ude og inde. F.eks. under samling, hvor de mindre børn lærer hinandens navne og synger. De større børn skiftes til at fortælle og lytte til hinanden. Dette for at styrke børnenes interesse for hinanden, og dermed skabe deltagemuligheder og fællesskabsfølelse.

Vi kan styrke børnefællesskabet ved at dele stuen op, så der kan leges i mindre grupper, og dermed understøtte, at alle børn har bedre mulighed for at indgå i fællesskaber. Udvikling sker i fællesskaber og personalet vurderer børnenes muligheder for udvikling, mestring og udvikling af relationer i den kontekst de er en del af.

De børn, der er i udsatte positioner og er særlig modtagelige for indtryk, har brug for en tydelig struktur så de ikke skal bruge ressourcer på at regne ud hvad der forventes af dem. Vi kan udarbejde "sturegler" så alle børn ved hvad der forventes af dem, i det rum de opholder sig i. "Stureglerne" kan skærpe børnenes opmærksomhed på hinanden og hjælpe dem til forståelse af, måden vi agere på, påvirker hinanden.

Vi kan indarbejde daglige rutiner, hver gang vi skal dække bord, gå i garderoben osv. Vi kan bruge visuelt materiale som billeder og piktogrammer. Vi arbejder tæt sammen med forældrene i hverdagen og sammen skaber vi en ramme så der er mest mulig ro rundt om barnet. Dette gælder både hvis børnene er midlertidig udsatte ved f.eks. skilsmisse eller har en mere vedværende udfordring.

Det lykkedes når de voksne er nærværende og kan følge børnenes spor og hvor vi kan have fokus på at alle børn deltager med de ressourcer de nu har. Det lykkedes også når vi kan fastholde den aftalte struktur og de aftalte "sturegler".

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi samarbejder med de relevante skoler, i forhold til overgangen fra børnehave til skole. Vi forsøger at give børnene en glidende overgang fra børnehave til skole. Det er vigtigt med en tryk og sammenhængende overgang, da det gavner deres læring og trivsel i overgangsperioden og i skolestarten. Det gør vi blandt andet ved at lave for besøg på skolen, samt holder overleveringsmøderne i Mælkebøtten.

Mælkebøtten deltager i BRK's store før-skoleprojekt sammen med Svaneke Børnehus, hvor børnene har mulighed for at få positive erfaringer med at møde andre børn, deltage i børnefællesskaber, samt få erfaring i at mestre andre fællesskaber og nye situationer.

Mælkebøtten har desuden også et tæt samarbejde med Kildebakkeskolen, hvor vi deltager i deres forårsfest, og kommer på besøg inden skolestart. På den måde får børnene indblik i, hvordan skolen fysisk ser ud, antal af børn, møde nogle nye voksne og børn, lege på legeplads, legetøj mm. Der tages billeder af skolen og mælkebøtte børnene, som der læses i børnehaven. På den måde kan vi være med til at forberede børnene, skabe sammenhæng og tryghed.

3 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

3.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

3.1.1 Refleksion

I læringsmiljøet tilbyder vi børnene mulighed for at udfolde, udforske og erfarer sig selv. Det gør vi i vores forskellige børnemiljøer, hvor der kan være forskellig læring. Det kan for eksempel være kreative ting ved bordet, klippe, klistre, tegne og male m.m.

I vores dukkekrogen, samt ved vores legekøkkenet har børnene mulighed for at erfare sig selv og se andre potentialer. I samspil med andre børn får de udvidet deres kompetencer til at deltage i fællesskaber.

Det pædagogiske læringsmiljø tilbyder børnene børnefællesskaber på tværs af alder og køn, da børnene har mulighed for at lege med hinanden. Samt vi har mulighed for at planlægge aktiviteter, hvor alle børn inviteres med. Disse planlagte aktiviteter kunne fx være sanglege, fælles gymnastik, Yoga og mundmotorik m.m.

Der er plads i læringsmiljøet til, at man kan gå fra voksen / barn. I disse situationer har vi ekstra meget fokus på omsorg, tilknytning og tryghed. I dagligdagen har vi fokus på at gøre børnene nysgerrige og give dem gåpåmod, som er med til at give dem succesoplevelser. Dette gør vi ved at fremhæve børnene i fællesskabet.

Vi arbejder meget med fordybelse og vedholdenhed hvor barnets egne kompetencer kommer til udtryk. Vi er opmærksomme på at børnene bliver i de succes oplevelser som opstår, men at der også arbejdes videre på at udvikle barnets leg / aktiviteter indenfor nærmeste udviklings zone.

Vores rolle som pædagoger er at hjælpe, understøtte og guide børnene i løbet af hele dagen. Samt italesætter/understøtter med verbalt sprog, tegn til tale, PODD-bøger og piktogrammer. Det gør vi blandt andet ved at støtte op om barnets selvhjulpethed, for at få barnet til at tro på egne evner, skabe nysgerrighed, skabe tillid og videre udvikling.

3.2 Social udvikling

De pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

3.2.1 Refleksion

Vores pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, ved at vi arbejder med børneperspektivet. Vi tager udgangspunkt i hvad der rør sig i børnegruppen og følger barnet spor. Vi gør børnene nysgerrige på sig selv, andre og omverden.

I Mælkebøtten ser vi børnenes forskellighed, som en ressource. De kan hver især byde ind med noget til fællesskabet. Det er vores rolle som pædagoger, at se og italesætte børnenes kvaliteter. Det bekræfter børnene i, at de gør det godt og er betydningsfulde i det sociale fællesskab.

Vi understøtter vi børnenes kommunikation i de sociale relationer. Kommunikationen mellem barn-barn og barn-voksen kan ske både verbalt og nonverbalt. Vi bruger blandt andet TTT, PODB-bøger, piktogrammer m.m. Vi sætter ord på hinandens og børnenes følelser, på den måde får børnene større forståelse for hinanden og udvikler empati. Vi har meget fokus på at børnene trives i fællesskabet. I fællesskabet får de succesoplevelser, de kan bruge videre hen. Vores forældresamarbejde er ekstremt vigtigt, da det kræver en indsats i begge arenaer, for at få den bedst mulige udvikling og læring hos børnene. Vi kommunikerer dagligt til forældrene for at bygge bro imellem hjemmet og Mælkebøtten.

Det pædagogiske læringsmiljø ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer på den måde, at vi arbejder med at styrke børnenes gåpåmod og selvtillid, ved at guide og støtte dem i læringsmiljøerne.

3.3 Kommunikation og sprog

De pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

3.3.1 Refleksion

I Mælkebøtten er der gode betingelser for at udvikle og styrke barnets kommunikation- og sprogtiltagelse gennem en tryk og tillidsfuld relation. De voksne guider barnet til at indgå i fællesskaber med andre børn og sætte ord på det som sker i relationerne og fællesskaberne. Samt sætte ord på/oversætte hvad der sker i forbindelse med rutiner og aktiviteter. For at understøtte dette bruges der TTT, boardmaker, PODD bøger mm. Alle børn har ret til et sprog og vi hjælper børnene med at få et sprog.

I dagligdagen følger vi barnets sproglige initiativer og gentager de ord de siger, benævner de sproglige og følelsesmæssige udtryk de viser.

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes kommunikation og sprog gennem flere indsatser.

- Der anvendes i det daglige Tegn-Til-Tale og udbydes TTT introkursus til forældre, således at alle centrale voksne omkring det enkelte barn har mulighed for at kommunikere til og med barnet.
- Der anvendes boardmaker. Både for fællesskabet, men også for det enkelte barn, så læringsmiljøet understøtter børnenes kommunikation og sproglige interaktioner med voksne og børn.
- Der anvendes ligeledes PODD bog, samt diverse TTT bøger, tavler, underlag ved måltider mm., som er tilgængeligt for børn og personale i læringsmiljøet, både til legen, måltidet, daglige rutiner mm.
- Tæt samarbejde med tale-høre-konsulenten, som er deltagende i læringsmiljøet og kan således være med til at skabe refleksioner og nye handlemuligheder.
- Medarbejder som deltager i ASK konference som sikre Mælkebøtten har fagligheden og nye viden på området.
- Der er særlig fokus på, hvordan og hvilke muligheder børnene har for at kommunikere til os, og ikke kun voksne til børn. Således at det bliver en dialog, og ikke kun en analog.
- Kommunikation betragtes som nærvær, fælles opmærksomhed, være nysgerrig og stille spørgsmål.

3.4 Krop, sanser og bevægelse

De pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

3.4.1 Refleksion

Mælkebøttens læringsrum og læringsmiljø understøtter børnenes krop, sanser og bevægelse. Vi har læringsrum der indbyder til grov- og finmotorisk udfoldelse, samt rum der styrker børnenes sanseoplevelser. Vores læringsrum og læringsmiljøer skaber både mulighed for et højt og et stille aktivitetsniveau. Læringsmiljøet giver børnene mulighed for selv at opleve deres krop og forskellige former for bevægelse.

Vi har to fysioterapeuter og en ergoterapeut, som kommer to gange om ugen og støtter op om børnenes udvikling i forskellige aktiviteter. Dette kan blandt andet være motorikbane, yoga, finmotoriske øvelser m.m.

I vores pædagogiske læringsmiljøer tager vi udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, ved at have fokus på børnenes frie leg og de børnefællesskaber som opstår. Her er vi meget optaget af børneperspektivet og hvad det er børnene interesser sig for her og nu. Vi hjælper med at få skabt de rammer omkring barnet, som barnet har brug for. I læringsmiljøet støtter, guider og hjælper vi børnene. Vi er ansatte rollemønstre og udviser stor glæde og begejstring i vores aktiviteter. Vi rose og guide børnene, så børnene får gåpåmod og succesoplevelser med at kunne nogle ting selv. I dagligdagen er vi inkluderende, motiverende, igangsættende og anerkendende. Vi understøtter børnene i at udforske

og eksperimenterer med deres kroppe.

3.5 Natur, udeliv og science

De pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

3.5.1 Refleksion

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Børnene inddrages som aktive med-skabere og læring folder sig ud i naturen. Naturen er et skatkammer af læringsemner. Derudover pirres alle sanser. Når der er "højt" til himmelen rummer barnet både sig selv og andre langt mere hensigtsmæssigt.

Naturen er lige uden for døren, nogen gange når vi ikke længere end til sandkassen. Men selv i sandkassen aktiveres sanserne og barnet kan fordybe sig. Denne "lille" aktivitet eller oplevelse kan gøre en kæmpe forskel for barnet fordi oplevelsen er autentisk, på barnets præmisser og ikke mindst naturen stiller ikke krav og forventninger, men serverer oplevelser helt uden krav om at skulle leve op til noget bestemt. Alligevel er der masser af læring. Naturen skaber mange forskellige læringsrum og læringsmiljøer.

Naturens gaver kan også bringes ind og bruges til leg, læring eller elementer i kreative aktiviteter. Kastanjer kan både bruges til det kreative, men også til et ganske særligt kastanje- fodbad.

Barnet får mulighed for at udfolde særlige evner og føler sig måske friere. Det ses også at naturen er med til at motivere barnet, og det kan blive nemmere at vække nysgerrighed og undring.

Barnet kan få mulighed for at danne relation på en ny måde. Når barnet har brug for vennen til at samle sten eller pinde eller på anden måde dele oplevelsen bliver det "magisk" og styrker venskaberne. At få fælles oplevelser i naturen tilfører hele børnegruppen og de voksne ny energi. Når det fælles tredje bliver naturen har vi alle noget værdifuldt i fællesskabet.

3.6 Kultur, æstetik og fællesskab

De pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, reskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

3.6.1 Refleksion

I vores pædagogiske læringsmiljø i Mælkebøtten støtter vi op om børnene, så alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber.

Kultur, æstetik og fællesskab handler både om en kunstnerisk, skabende tækning, som aktiverer sanser og følelser. Samt om de kulturelle rødder og værdier, barnet har og tilegner sig.

Det er vigtigt at alle børn oplever deres egen og andre kulturelle traditioner, normer, baggrunde og værdier. Det er blandt andet igennem kultur, at barnet møder nye sider af sig selv, får mulighed for at udtrykke sig på mangfoldige måder og forstå andre børn og voksne, samt omverden. Det gør vi blandt andet ved at skabe viden om højtiderne, samt laver forskellige aktiviteter der understøtter højtiderne og de forskellige kulturelle traditioner. Vi er kreative og benytter forskellige materialer. Vi synger, øver os på rim og remser, leger gæt og grimasser. Vi bruger forskellige udtryksformer blandt andet nonverbale udtryksformer.

Alle vores børn er en del af et fællesskab og er deltagende på forskellige udviklingstrin. De kan blandt andet være aktivt deltagende eller iagttagende. .

4 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

HVAD SIGER LOVEN?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

4.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi tager udgangspunkt i en systematisk evalueringskultur, der i praksis betyder at vi arbejder med evidensbaseret evaluering.

Evidens tager udgangspunkt i videnskabelig data samt praksisnær viden som er dokumentation de enkelte afdelinger selv udarbejder. Dokumentation skal være relevant i forhold til et pædagogisk fokusområde og et bredt læringsmål og kan være alt fra video, case, billeder, observationer, SOS, DPU, børneinterviews og meget andet. Et pædagogisk fokusområde og et bredt læringsmål betyder at det altid er læringsmiljøet der er genstand for evaluering og udvikling. Vi benytter desuden dokumentationen til skabe sammenhæng mellem hjemmet og Institutionen. Således at udvalgt dokumentation vises i dagligdagen eller inddrages i forældresamarbejdet på nye spændende måder.

Hele huset skriver i en dagbog/fællesbrev hverdag. Det er op til hele huset at vurdere kommunikationen med forældre. Dokumentation til forældre tager udgangspunkt i en faglig dokumentation der beskriver sammenhængen mellem læring og læringsmiljø.

På alle møder tages der udgangspunkt i den evidensbaserede evaluering, og der benyttes samme metodik i hele huset. Målet for evalueringen er at den skal medføre forandringer, både i handlinger for os selv som medarbejdere og i læringsmiljøet hvor den faglige vurdering altid ligger til grund for forandringerne. Målet er desuden at evalueringen skal dokumentere sammenhængen mellem læringsmiljøet og de styrkede læreplaners brede læringsmål. Relevant materiale som udarbejdes i forbindelse med evaluering og dokumentation fra praksis gemmes i beskyttede mapper på et lokalt drev.

4.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Når vi arbejder med evaluering af vores læringsmiljøer, vil vi løbende tage læreplanen frem og se hvordan vi har beskrevet og arbejdet med emnet tidligere. Efter hvert evalueringsmøde vil vi indskrive rettelser til læreplanen.

5 UDVIKLINGSPLANER

Specialbørnehaven Mælkebøtten har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.